

Lovforslag nr. L 220. Fremsat den 15. marts 2000 af erhvervsministeren (Pia Gjellerup)

Forslag

til

Lov om kontrol angående statsstøtte

(Europa-Kommissionens kontrolbesøg i Danmark)

§ 1. Europa-Kommissionens kontrolbesøg efter artikel 22 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 gennemføres efter forudgående indhentelse af retskendelse. Retkendelse indhentes af Konkurrencestyrelsen, der yder Europa-Kommissionens bemyndigede repræsentanter og eksperter den fornødne støtte til løsningen af deres opgaver.

Stk. 2. Politiet yder bistand ved gennemførelsen af et kontrolbesøg efter stk. 1.

Stk. 3. Konkurrencestyrelsen deltager ved gennemførelsen af kontrolbesøg efter stk. 1 mod behørig legitimation. Repræsentanter fra det ministerium, inden for hvis ressort statsstøtten er bevilget, kan ligeledes deltage ved gennemførelsen af kontrolbesøget mod behørig legitimation.

§ 2. Loven træder i kraft den 1. juli 2000.

§ 3. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Indledning og indhold

Den 22. marts 1999 blev Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelse af EF-traktatens artikel 93 (nu artikel 88) vedtaget. Forordningen er udstedt i medfør af EF-traktatens artikel 94 (nu artikel 89), hvorefter Rådet med kvalificeret flertal og efter høring af Europa-Parlamentet kan udstede forordninger om anvendelse af EF-traktatens artikel 92 og 93 (statsstøttebestemmelserne).

Forordningen - populært benævnt »procedureforordningen« - fastlægger procedurene for anvendelsen af EF-traktatens artikel 88 om statsstøtte. Den regulerer således de fremgangsmåder, der skal følges ved anmeldelse af ny statsstøtte, ændringer i eksisterende støtte og ved behandling af sager om ulovlig støtte samt om misbrug af støtte, herunder tilbagebetaling af støtte. Desuden indeholder forordningen regler om kontrol med statsstøtte, som kræver fastsættelse af nationale foranstaltninger.

Formålet med procedureforordningen er at øge retssikkerheden for både medlemslandene og virksomhederne samtidig med, at forordningen skal medvirke til at gøre Kommissionens statsstøttepolitik mere effektiv.

Forordningen er i et vist omfang en kodificering af Kommissionens og EF-Domstolens hidtidige praksis. Forordningen indeholder dog også præciseringer og stramninger på de områder, hvor der er konstateret behov herfor. Forordningen indeholder således blandt andet bestemmelser om

- at Kommissionen kan gennemføre kontrolbesøg på stedet hos virksomheder, der har modtaget støtte,
- at krav om tilbagebetaling af støtte skal ske omgående og i overensstemmelse med gældende procedurer i national ret, og
- at krav om tilbagebetaling af ulovlig støtte forældes efter 10 år.

Derudover indeholder procedureforordningen en præcisering af klageres rettigheder.

Kommissionens adgang til at gennemføre kontrolbesøg på virksomhederne fremgår af procedureforordningens art. 22.

Efter forordningens artikel 22, stk. 1, er det alene i tilfælde, hvor Kommissionen er i alvorlig tvivl om, hvorvidt dens beslutninger overholdes, at den kan foretage kontrolbesøg hos virksomheder her i landet. Før et sådant besøg skal medlemsstaten have haft lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger over for Kommissionen. Det vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde ud fra samtlige de i sagen foreliggende omstændigheder, hvad der skal til, for at Kommissionen kan siges at være i »alvorlig tvivl«.

Kommissionen har ikke tidligere efter EUs statsstøtteregler haft en sådan generel mulighed for at foretage kontrolbesøg, ligesom der ikke eksisterer dansk lovgivning på området.

I artikel 22, stk. 2, opremses Kommissionens beføjelser i forbindelse med et kontrolbesøg. Kommissionens repræsentanter har således beføjelse til at få adgang til den pågældende virksomheds lokaler og grunde, at kræve mundtlige forklaringer på stedet og at kontrollere bøger og andre forretningspapirer samt tage afskrifter eller anmode om afskrifter. Om nødvendigt kan Kommissionen bistås af uafhængige eksperter. De tjenestemænd i Kommissionen og de eksperter, der er bemyndiget til at gennemføre kontrollen på stedet, skal fremvise en skriftlig fuldmagt, hvori genstanden for og formålet med besøget nærmere er angivet, jf. art. 22, stk. 3. Repræsentanter fra myndighederne i den medlemsstat, inden for hvis område kontrolbesøget skal aflægges, kan bistå ved gennemførelsen af kontrolbesøget, jf. artikel 22, stk. 4.

I det omfang en virksomhed modsætter sig et kontrolbesøg, der er påbudt ved en beslutning truffet af Kommissionen efter artikel 22, skal den pågældende medlemsstat yde Kommissionens bemyndigede repræsentanter og eksperter den fornødne støtte til løsning af deres opgaver. Da der kan være tale om at gennemføre et kontrolbesøg hos en virksomhed imod dennes ønske, er det nødvendigt efter dansk ret, at der fastsættes en hjemmel til indhentelse af en retskendelse. Nødvendige foranstaltninger med henblik herpå skal træffes af medlemsstaterne efter samråd med

Kommissionen inden for 18 måneder efter forordningens ikrafttræden, jf. artikel 22, stk. 6.

Nærværende lovforslag fremsættes således med henblik på at opfylde den forpligtelse, der fremgår af procedureforordningens art. 22, stk. 6. Da forordningen trådte i kraft den 16. april 1999, vil loven skulle træde i kraft senest den 16. oktober 2000.

Lovforslagets og bemærkningernes ordlyd har været genstand for det krævede samråd med Kommissionen.

Som ovenfor nævnt, kan repræsentanter for myndighederne i den medlemsstat, inden for hvis område kontrolbesøget skal aflægges, bistå ved gennemførelsen. Det er derfor anført i lovforslaget, hvilke myndigheder, der vil kunne deltage ved kontrolbesøget. Forordningen kræver endvidere direkte, at der træffes nationale foranstaltninger, der sikrer, at et kontrolbesøg kan gennemføres, selv om virksomheden modsætter sig dette. Lovforslaget indeholder den fornødne regulering til sikring af, at Kommissionen i overensstemmelse med forordningens ordlyd kan gennemføre disse kontrolbesøg. Forordningen hjemler alene nationale foranstaltninger til gennemførelsen af et kontrolbesøg påbudt ved en beslutning truffet af Kommissionen efter forordningens artikel 22. En række andre forhold, herunder den nærmere regulering angående Kommissionens varsling af kontrolbesøg over for medlemsstaten, udpegningen af Kommissionens eksperter og udfærdigelse af rapporter, skal ikke ledsages af nationale foranstaltninger, da disse er reguleret i selve forordningen.

Der skal fremhæves, at det fremgår af 1. betragtning i forordningens præambel, at »med forbehold af

særlige procedureregler fastsat ved forordninger inden for bestemte sektorer, bør nærværende forordning gælde for støtte inden for alle sektorer«. Man bør som konsekvens heraf være opmærksom på, at der i andre forordninger på statsstøtteområdet, som måtte træde i stedet for bestemmelserne i nærværende forordning, eksempelvis kan være fastsat specifikke bestemmelser om varsling af kontrolbesøg i forhold til den enkelte virksomhed.

Hørte myndigheder, organisationer m.v.

Et udkast til lovteksten og bemærkninger hertil har været forelagt følgende: Arbejdsministeriet, By- og Boligministeriet, Energistyrelsen, Erhvervsministeriet, Erhvervsfremmestyrelsen, Finansministeriet, Forskningsministeriet, Forskningsstyrelsen, Fødevarerministeriet, Indenrigsministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Miljøstyrelsen, Skatteministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Socialministeriet, Statsministeriet, Søfartsstyrelsen, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Økonomiministeriet, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Akademikernes Centralorganisation, Amtsrådsforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening, Landsorganisationen i Danmark og Skibsværftsforeningen. Fødevarerministeriet har i forbindelse med høringen foretaget underhøring af Landbrugsrådet og fiskeriforeningerne.

Forslaget skønnes ikke at medføre økonomiske, administrative eller miljømæssige konsekvenser.

Økonomiske, administrativ konsekvenser m.v.

	Positive konsekvenser/mindrerudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	ingen	ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	ingen	ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	ingen	ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	ingen	ingen
Miljømæssige konsekvenser	ingen	ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	ingen	ingen
Forholdet til EU-retten	Loven er en udmøntning af krav opstillet i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-Traktatens art. 93 (nu art. 88).	

Bemærkninger til de enkelte paragraffer.

Til § 1.

Forordningen fastslår, at i det omfang en virksomhed modsætter sig et kontrolbesøg, der er påbudt ved en beslutning truffet af Kommissionen efter artikel 22, yder den pågældende medlemsstat Kommissionens bemyndigede repræsentanter og eksperter den fornødne støtte til løsning af deres opgaver. Til dette formål træffer medlemsstaterne efter samråd med Kommissionen de nødvendige foranstaltninger. Som ovenfor nævnt, er loven en udmøntning af forordningens krav om nationale foranstaltninger. Gennemførelse af et kontrolbesøg hos virksomheden imod dennes ønske kan alene gennemtvinges efter forudgående retskendelse. For at undgå den situation, at en virksomhed modsætter sig et kontrolbesøg, og retskendelse først herefter skal indhentes med deraf følgende mulighed for virksomheden for at bortfjerne bevismateriale, foreslås det i lovforslagets § 1, stk. 1, at Europa-Kommissionens kontrolbesøg efter artikel 22 i alle tilfælde gennemføres efter forudgående retskendelse. Herved sikres det tillige, at der ikke hos danske virksomheder gennemføres kontrolbesøg uden virksomhedens samtykke, med mindre der er indhentet retskendelse. Retkendelse indhentes af Konkurrencestyrelsen.

Denne regulering svarer til reguleringen på visse andre retsområder, herunder den konkurrenceretlige regulering med baggrund i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962; første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens art. 85 og 86 (nu art. 81 og 82). På dette område fremgår det af EF-Domstolens praksis, at Kommissionen skal drage omsorg for,

at den i henhold til national ret kompetente myndighed råder over alle de oplysninger, der er nødvendige for at kunne foretage den efterprøvelse, som henhører under denne myndighed. Det bemærkes herved, at myndigheden - uanset om der er tale om en retsinstans - ikke i denne forbindelse kan sætte sit eget skøn med hensyn til, om den pågældende kontrolundersøgelse er nødvendig, i stedet for Kommissionens, idet det kun er Domstolen, der har kompetence til at efterprøve lovligheden af Kommissionens faktiske og retlige vurdering. Den nationale myndighed har derimod kompetence til, efter at have sikret sig, at beslutningen om den pågældende kontrolundersøgelse er autentisk, at efterprøve spørgsmålet om, hvorvidt de påtænkte indgreb er vilkårlige eller står i et misforhold til formålet med kontrolundersøgelsen, og til at påse, at reglerne i henhold til national ret overholdes ved gennemførelsen af de pågældende indgreb, jf. herved EF-Domstolens afgørelse af 21. september 1989 i de forenede sager 46/87 og 227/88, præmis 35 (Hoechst AG). Det må antages, at der på statsstøtteområdet vil gælde en tilsvarende kompetencefordeling mellem Kommissionen og de nationale domstole.

Kommissionens beføjelser ved et kontrolbesøg på statsstøtteområdet fremgår som nævnt af procedureforordningens artikel 22, stk. 2. Kommissionens repræsentanter har således beføjelse til at få adgang til den pågældende virksomheds lokaler og grunde, at kræve mundtlige forklaringer på stedet og at kontrollere bøger og andre forretningspapirer samt tage afskrifter eller anmode om afskrifter. Det bemærkes i den forbindelse, at undladelse af at afgive mundtlig forklaring på stedet over for Kommissionen ikke er straf-

sanktioneret i lovforslaget. Efter omstændighederne bør Konkurrencestyrelsen gøre virksomhederne opmærksomme på dette.

Virksomhedens undladelse af at afgive mundtlig forklaring på stedet over for Kommissionen vil dog eventuelt efter omstændighederne kunne tillægges processuel skadevirkning ved Kommissionens senere afvejning af de i sagen foreliggende omstændigheder i forbindelse med en eventuel kommissionsbeslutning om tilbagebetaling af støtten som følge af virksomhedens misbrug.

I det omfang det før eller under kontrolbesøget skønnes nødvendigt, kan politiet anmodes om at yde tvangsmæssig bistand til besøgets praktiske gennemførelse.

Efter forordningen kan repræsentanter for myndigheder i den medlemsstat, inden for hvis område kontrolbesøget skal aflægges, bistå ved gennemførelsen af besøget.

Det foreslås, at Konkurrencestyrelsen fast deltager ved gennemførelsen af kontrolbesøg her i landet, og at repræsentanter fra det ministerium, inden for hvis ressort statsstøtten er bevilget, ligeledes får mulighed for

at deltage ved gennemførelsen af kontrolbesøget. Konkurrencestyrelsens faste deltagelse er en naturlig konsekvens af, at den som den centrale, koordinerende og rådgivende myndighed på statsstøtteområdet har den væsentligste kontakt med Kommissionen under et sagsforløb. Endvidere synes det af koordineringsmæssige årsager hensigtsmæssigt, at kontrolbesøg her i landet i hvert enkelt tilfælde kan gennemføres under deltagelse af samme offentlige myndighed.

Til § 2.

Fristen efter forordningen for gennemførelsen af de nationale foranstaltninger er 18 måneder efter forordningens ikrafttræden. Foranstaltningerne skal ifølge forordningens artikel 22 træffes efter samråd med Kommissionen. Forordningen trådte i kraft den 16. april 1999, hvorfor loven vil skulle træde i kraft senest den 16. oktober 2000.

Da der ikke synes nogen grund til at udskyde lovens ikrafttræden til det senest mulige ikrafttrædelsestidspunkt, foreslås det, at loven træder i kraft den 1. juli 2000.

Til lovforslag nr. L 220. Skriftlig fremsættelse (15. marts 2000)

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om kontrol angående statsstøtte. (Europa-Kommissionens kontrolbesøg i Danmark).

(Lovforslag nr. L 220).

Lovforslaget har alene til formål at gennemføre artikel 22 om kontrolbesøg i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelse af EF-traktatens artikel 93 (nu artikel 88) om statsstøtte. Der er således tale om en meget kortfattet lov. Forordningens bestemmelser om kontrolbesøg skal være gennemført i national lovgivning senest den 16. oktober 2000.

Forordningen – populært benævnt ”procedurereforordningen” - fastlægger procedurerne for anvendelsen af EF-traktatens artikel 88 om statsstøtte. Den regulerer de fremgangsmåder, der skal følges ved anmeldelse af ny statsstøtte, ændringer i eksisterende støtte og ved behandling af sager om ulovlig støtte samt om misbrug af støtte, herunder tilbagebetaling af støtte. Forordningen indeholder også regler om kontrol med statsstøtte. Forordningen er direkte anvendelig i dansk ret, og kræver således ikke gennemførelse i dansk ret bortset fra forordningens artikel 22 angående Kommissionens kontrolbesøg.

Som en nyskabelse hjemler artikel 22 i forordningen en ret for Kommissionen til at gennemføre kontrolbesøg hos virksomheder på stedet. Herved er der sket en væsentlig skærpelse af Kommissionens centrale kontrol med statsstøtte. Formålet er at kontrollere, at Kommissionens beslutninger vedrørende anmeldelse af ny statsstøtte m.v. overholdes. Kommissionen har ikke tidligere haft mulighed for dette, ligesom der ikke eksisterer dansk lovgivning på området.

Danske myndigheder har ret til at deltage i kontrolbesøget, og de skal yde Kommissionen

den fornødne støtte til løsning af sine opgaver, hvis en virksomhed modsætter sig et besøg.

Da der vil kunne blive tale om at gennemføre et kontrolbesøg hos en virksomhed imod dennes ønske, foreslås det i lovforslaget, at kontrolbesøg (altid) gennemføres efter forudgående indhentelse af retskendelse. Kommissionen kan således ikke tiltvinge sig adgang til en virksomheds lokaler uden at være i besiddelse af en kendelse fra en national domstol.

Det foreslås endvidere, at Konkurrencestyrelsen fast deltager ved gennemførelsen af kontrolbesøg her i landet. Repræsentanter fra det ministerium, inden for hvis ressort statsstøtten er bevilget, skal også have mulighed for at deltage ved gennemførelsen af kontrolbesøget. Når der er lagt op til, at Konkurrencestyrelsen fast skal deltage, skyldes det, at styrelsen, som den centrale, koordinerende og rådgivende myndighed på statsstøtteområdet, har den væsentligste kontakt med Kommissionen under et sagsforløb. Af koordineringsmæssige årsager er det også hensigtsmæssigt, at kontrolbesøg her i landet i hvert enkelt tilfælde gennemføres under deltagelse af samme offentlige myndighed.

Forordningen har med danske øjne den fordel, at der fastsættes klare, skrevne procedureregler på statsstøtteområdet. Samtidig er Kommissionens mulighed for at aflægge besøg i virksomhederne en væsentlig forbedring af statsstøttekontrollen. Fra dansk side har man ønsket størst mulig effektivitet i kontrollen, herunder en styrkelse af Kommissionens centrale kompetence. Forordningen er derfor også blevet positivt modtaget herhjemme.

Med disse bemærkninger, og idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne, skal jeg hermed anbefale forslaget til Folketingets velvillige behandling.